

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת שבת

פרשת משפטים דפים קכג ~ קכט

דרך ישרה תמצית הדף

דף קכג

- א. רב יוסף שרי לטלטל בשבת מחט שבורה כיון דחזי להוציא קוץ, ומותבינן 1. מחט שבורה טהורה, ודחי דאין לדמות טומאה דבעינן כלי מעשה לשבת דחזי לה, ולרבא הקושיא דלגבי שבת אסור מכיון שלענין טומאה לא הוי מנא. 2. מחט נקובה נאמרה רק לגבי טומאה, ודחי דאיירי בגולמי, אבל מחט שבורה נזרקה כיון דאינה כלי.
- ב. אסובי ינוקא 1. לרב נחמן אסור מאפיקטוין, ודחי דהכא היינו אורחיה. 2. לרב ששת שרי כמו מחט לקוץ, ודחי דהתם דפקיד ואינו תיקון.
- ג. כשגזרו גזירת כלים התיירו רק ג' כלים, והתיירו ג' פעמים, ולבסוף הכל שרי מלבד מוקצה מחמת חסרון כיס דאסור כגון יתד של מחרשה. ומפרשינן 1. לאביי מלאכתו להיתר לצורך גופו, מקומו, מלאכתו לאיסור לצורך גופו, ובשתי ידיים. 2. לרבא מלאכתו להיתר, מחמה לצל, מלאכתו לאיסור לגופו ומקומו, ובשני בנ"א.
- ד. השמועות באיסור מוקצה 1. מטלטלין מדוכה רק אם יש בה שום, ודחי מחמה לצל. 2. האיסור לטלטל עלי זהו רק מחמה לצל, או דנשנית בימי נחמיה וקודם התרת כלים. 3. אמרינן דנשנו קודם התרת כלים: סידור קנים של לחם הפנים שאינו דוחה שבת, ודחי דלאו דווקא משום דבקצת זמן לא מתעפש. 4. מקלות להפשטת הפסת, ודחי דאפשר בידו. 5. אין לטלטל גלוסטרא, ודחי משום כלי הבית בחצר. 6. מדוכת שום, ודחי דאתי כרבי נחמיה דבעי תשמישו המיוחד.

דף קכד

- א. לרבי נחמיה שרי לטלטל רק לצורך ולת"ק אף שלא לצורך, ומפרשינן מהו לצורך ושלא לצורך 1. לרבה לצורך זהו כלי שמלאכתו להיתר לצורך גופו, ושלא לצורך זהו מלאכתו להיתר לצורך מקומו, ומלאכתו לאיסור לצורך גופו. 2. לרבא, לצורך זהו מלאכתו להיתר לצורך גופו ומקומו, שלא לצורך מלאכתו להיתר מחמה לצל ומלאכתו לאיסור לצורך גופו ומקומו.
- ב. הקושיות בטלטול 1. קערות דשרי לרבי נחמיה, כגרף של רעי. 2. איסור טלטול מדוכת שום, מחמה לצל. 3. האיסור בעלי, מחמה לצל.
- ג. אסור לטלטל בקעת ע"מ לסמוך בה קדירה, דגזרו יו"ט אטו שבת, ומקשינן דגבי משילין לא גזרינן, ובמשנה אין בין יו"ט לשבת אלא אוכל נפש ש"מ דבשאר דברים גזרינן. ומתריצין 1. ר"א דאוסר ביו"ט להערים בכדי להעלות אותו ואת בנו מהבור ש"מ דגזר יו"ט אטו שבת ולרבי יהושע לא גזרינן, ודחי התם ר"א אוסר כיון דאפשר בפרנסה במקומו, ורבי יהושע שרי משום דאפשר בהערמה. 2. לב"ש גזרינן כדאשכחן שאסרו ביו"ט הוצאת קטן שלא לצורך וטלטול זהו צורך הוצאה, וב"ה דשרו לא גזרי.
- ד. כלים שנשברו בשבת מותרים בשימוש, לת"ק אם עושים מעין מלאכה ולר"י מעין מלאכתן 1. להו"א פליגי

בנשברו מע"ש אבל בנשברו בשבת שרי לכו"ע דמוכנין, ודחי דאין מסיקין בשברי כלים. 2. למסקנא פליגי בשבת אי הוי מוכן או נולד, אבל בנשברו מע"ש לכו"ע שרי כיון שכבר הוכנו.

ה. דיני שברי כלים 1. מסיקין בכלים, לר"ש אף בשברי כלים, ולרבי נחמיה אסור. 2. לבנים שנשארו מבנין שרי לישב עליהם ואם סידרם אסור דודאי אקצינהו. 3. מותר לטלטל חרס קטנה, והמיקום לשמואל בחצר, לר"ז בכרמלית, ולרבא אף ברה"ר. 4. מגופה שנשברה שרי לטלטל, ואם זרקה מבעו"י לאשפה אסור. 5. קרומיות של מחצלת שרי שרו בטלטול כיון שראויות לכסות בהם, ושיירי פרוזמיות אסור כשאין ג' אצבעות.

פירוש קבא

א. שברי תנור ישן לר"מ ניטלין בחצר ולרבי יהודה אין ניטלין, ומפרשינן במאי פליגי 1. להו"א לטעמייהו כשאין עושין מעין מלאכתן, ודחי א"כ יחלקו בשאר שברי כלים. 2. בתנור שנתנו על פי הבור עם אבן והיסק ראשון נעשה מלמטן דר"י מטהר דלא קרינן ביה יותן כיון שאינו מחוסר נתיצה, ודחי א"כ שיחלקו בתנור עצמו אי הוי כלי. 3. לעולם פליגי בתנור שנשבר אך עדיין עושה מעשה טפקא לרעפים, דלר"מ חשיב שעושה מעין מלאכתן, ולר"י לא נחשב מכיון דהשתנה בכך שהסיקו מבפנים ומעומד.

ב. מותר למלאות בקרויה אם האבן שבתוכה אינה נופלת, ומייתי מאבן שע"פ החבית שצריך להטות ומוקמינן בשוכח 1. לרבה אם היה מניח אסור משום בסיס, ואבן שבקרויה דשרי איירי בהידקה. 2. לרב יוסף מניח שרי כיון דנעשה כיסוי, ואבן שבקרויה אם לא הידקה אסור כיון דמבטלה.

ג. זמורה קשורה בטפוח ממלאין בה, כמאן אתי 1. כרבנן שמצריכים לקשור בחריות של דקל שגדרם לעצים ונמלך עליהם לשיבה. 2. אף כרשב"ג דסגי במחשבה מיהו הכא במחוברת. 3. בתלושה וגזרינן שמא יקטום.

פירוש קבא

א. טלטול פקק החלון, רבי אליעזר מתיר רק אם קשור ותלוי ולרבנן א"צ, ופליגי בהוספה על אהל עראי ביו"ט ושבת. והדיעות לרבנן 1. לרב כהנא לרבנן א"צ קשור וסגי במתוקן לכך, וכרשב"ג דנועל בקנה מתוקן. 2. לרבי ירמיה רבנן בעו קשור אבל א"צ תלוי, וכמו נגר הנגרר אליבא דרבי יהודה. ומייתי דדעת לרבי יוחנן דסגי מתוקן וא"צ קשור וכרשב"ג, אבל בחריות בעי שיקשר ולא סגי שיחשוב ודלא כרשב"ג.

ב. דיני כיסוי 1. של קרקעות לכו"ע בעינן בית אחיזה. 2. של כלים א"צ בית אחיזה. 3. דעת רבי יוסי דכלים שחברן בקרקע גזרינן אטו קרקע ות"ק לא גזר, או פליגי האם כיסוי תנור דינו ככיסוי קרקע או כלים.

הדן עלך כל הכלים ~ פרק י"ח מפנין

פירוש קבא

א. שרי לפנות ארבע וחמש קופות, לרבי יהודה ארבע מתוך חמש אבל באוצר אסור להתחיל משום מוקצה, ולר"ש שרי לפנות אפי' יותר אלא שאסור לגמור את האוצר שמא ישוה גומות. והאיבעיות 1. להו"א פליגי האם עדיף למעט בהילוך ולא במשוי, ולמסקנא לכו"ע עדיף למעט בהילוך. 2. מפנה לפי האורחין ולא רק ד' וה'. 3. בעי האם אחד מפנה לכולם או שכל אחד מפנה לעצמו.

ב. הדברים שאדם אוכל פירותיהם בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב 1. הכנסת אורחין ואמרינן דגדולה מהשכמת ביהמ"ק וכן מהקבלת פני שכינה. 2. בקור חולים. 3. עיון תפלה. 4. השכמת ביהמ"ד. 5. המגדל בניו לת"ת. 6. הדן את חבירו לכף זכות. 7. כיבוד אב ואם. 8. גמילות חסדים. 9. הבאת שלום בין אדם לחבירו. 10. תלמוד תורה כנגד כולם.

ג. הדן חבירו לזכות דנין אותו לזכות, והמעשים 1. שכיר שעבד שלש שנים ובקש שכרו ודן לכף זכות: מעות לפרקמטיא, פירות לא מעושרות, בהמה מושכרת, קרקע מושכרת, וכרים וכסתות שהקדיש כל נכסיו. 2. חסיד שפדה ריבה ובמלון השכיבה מרגלותיו משום תלמיד שאינו בדוק, ולמחרת טבל מפני שראה קרי עקב טורח הדרך. 3. ר' יהושע אצל המטרוניתא, חלץ תפילין כדי שלא יכנסו במקום טומאה, נעל הדלת משום דבר מלכות, וטבל כי ניתזה צינורא מפיה.

ד. אילו פירות שרי לפנות בשבת והקמ"ל 1. תרומה טהורה, אף שהיא אצל ישראל. 2. דמאי, דיכול להפקיר נכסיו וחזי לעניים. 3. מעשר ראשון, שהקדימו בשבלין. 4. מעשר שני והקדש שנפדו, ולא נתן חומש. 5. תורמוס יבש, אבל לא לח כיון שהוא מר.

ה. אילו פירות אסור לפנות בשבת 1. טבל, מדרבנן. 2. מעשר ראשון, שהקדימו בכרי ונתחייב בתרומה גדולה.

3. מע"ש והקדש שלא נפדו כהלכתן. 4. גבי לוף וחרדל, פליגי בבב"ח שאינם מצוים אבל ישנם רק אצל עשירים, ולרשב"ג שרי דקסבר כל ישראל בני מלכים הן.

1. המ"ד דכל ישראל בני מלכים 1. רשב"ג שמתיר לטלטל מאכל עורבים ונעמיות. 2. רבי שמעון שמתיר לסוך שמן ורד ע"ג מכה. 3. רבי ישמעאל ור"ע שא"א להפשיט אדם מאיצטלא יקרה שיש לו, כיון שכל ישראל ראויין לאותה איצטלא.

סדרה קבח

א. הטלטול 1. חבילי קש עצים וזרדים, לת"ק שרי דווקא בהתקינן לבהמה אבל לא לעצים, ולרשב"ג שרי אם ניטל בידו אחת. 2. וכן חבילי אוזב וקורנית, אם הכניסן למאכל בהמה מסתפק בשבת, וקוטם ביד אבל לא בכלי, ור"י שרי למלוט בידו ולחכמים דווקא מעט שרי, וכן בשאר מיני תבלין. 3. בשר מליח שרי לטלטלו, ובשר תפל לר"ש שרי ולרבי יהודה אסור, ואם חזי לאומצא שרי. 4. דג מליח שרי, ותפל אסור. 5. שרי לטלטל עצמות כיון שראויים לכלב. 6. בשר מסריח ראוי לחיה. 7. מים מגולין ראויים לחתול, ולרשב"ג אסור להשהותן מפני הסכנה.

ב. צורך בעלי חיים 1. כופין סל לפני אפרוחין כדי שיעלו וירדו. 2. בהמה שנפלה לבור, אם אפשר עושה לה פרנסה במקומה, ואם אי אפשר שרי ליתן תחתיה כרים וכסתות מכיון שצער בע"ח דאורייתא וביטול כלי מהיכנו הוא דרבנן. 3. מדדין בהמה חיה ועוף בחצר, ותרנוגלת רק דוחין כיון שקופצת ומטלטלה. 4. אין מיילדין בהמה ביו"ט, אבל מסעדין. 5. עושים ביו"ט שבהמה טהורה תרחם על ולדה, ע"י שנותן ברחמה בול של מלח, ומזלפין מי שליא ע"ג הולד, ובטמאה שריחקה לא מהני.

ג. מהו מסעדין את הולד 1. אוחו את הולד שלא יפול. 2. דוחק בבשר שיצא. 3. נופח בחוטמו. 4. נותן דד לתוך פיו.

ד. חילול שבת שהתירו ביולדת 1. הדלקת נר אף שהיולדת סומא. 2. הבאת שמן ביד בשיער או בכלי. 3. לעשות עבודה מדורה לחממה, ואפילו בקיץ.

סדרה קבט

א. שינויי הזמנים ביולדת 1. חילול שבת, כאשר הרחם פתוח תמיד מחללין, ואחרי שנסתם מחללין אם אמרה וי"א דשרי אף בסתמא. 2. לנהרדעי כל שלשה ימים מחללין תמיד, כל שבעה אם אומרת, ובתוך שלושים יום שרי רק ע"י גוי.

ב. מאימתי פתיחת הקבר 1. כשיושבת על המשבר. 2. דם שותת. 3. חברותיה נושאות, ועד ג' ז' או ל' יום. ג. השמועות בהקזה 1. שרי לעשות מדורה אף בשבת אם נצטנן, ואין בכך בל תשחית משום דגופו עדיף. 2. עבור מזון לסעודה שלאחר הקזה ימכור אפילו מנעלים ברגליו, ויש לאכול בשר או יין או להתחמם בשמש, ושרי אפילו הערמה, והמיקל ומזלזל בסעודה זו מקילין מזונותיו מן השמים. 3. יש להזהר מרוח שמא עומד על רביעית דם ויתמעט דמו, יטעום ואח"כ יצא דאל"כ מסוכן אם פוגש במת או רוצח או חזיר, וישהה ואח"כ יקום דאל"כ קרוב למיתה יותר מחיים. 4. זמן ההקזה כל ל' יום, ובגיל ארבעים ימעט, ובגיל ששים ימעט שוב. 5. אין להקזי בשני וחמישי, ויום רביעי שהוא ד' או י"ד או כ"ד בחודש, או שאין ד' ימים אחריו. 6. ר"ח ושני חולשא, ושלישי סכנתא, וכל ערב יו"ט אסור משום סכנת הרוח ששמה טבוח שיצאה בערב עצרת. 7. אין לאכול לפני ההקזה, ויש לשותות לאלתר ולאכול תוך חצי מיל.

ד. מלאכות יולדת שנאמרו בתוכחת יחזקאל 1. מיילדין. 2. חותכין הטבור כר' יוסי, ולרבנן שרי רק בשני תינוקות. 3. רוחצין בחמין את הולד. 4. מולחין. 5. מלפפין, ואמרינן דכולהו דוחים שבת.

הלכן עלך פרק מפנין ~ פרק י"ט ר"א למילה

שאלות לחזרה ושינון

א. השמועות באיסור מוקצה (6) ד. דף קבד

א. הקושיות על היתר טלטול מחט שבורה עבור קוץ (2)

א. מהו טלטול לצורך ושלא לצורך (2)

ב. המחלוקת באסובי ינוקא, ומ"ט (2)

ב. הקושיות בטלטול (3)

ג. ההתירים לאחר גזירת כלים (2)

ג. הסתירה האם גזרינן יו"ט אטו שבת, והמ"ד (2)

- המעשים בלדון לכף זכות (3)
- אילו פירות שרי לפנות בשבת, והקמ"ל (5)
- אילו פירות אסור לפנות בשבת, ומדוע (4)
- המ"ד דכל ישראל בני מלכים הן (3)
- דף קבח
- דיני טלטול בשבת (7)
- צרכי בעלי חיים (5)
- מהו מסעדין את הולד (4)
- חילול שבת שהתירו ביולדת (3)
- דף קבט
- שינויי הזמנים ביולדת (2)
- מאימתי פתיחת הקבר (3)
- השמועות בהקזה (7)
- המלאכות ליולדת בתוכחת יחזקאל (5) הדרן!

- המח' בכלים שנשברו ועושים מעין מלאכה (2)
- דיני שבירי כלים (5)
- דף קבה
- המח' בשבירי תנור ישן, ובמאי פליגי (3)
- החילוק בין אבן שבקרויה לבין אבן שע"פ החבית (2)
- זמורה קשורה בטפחה, כמאן אתי (3)
- דף קבו
- המח' בפסק החלון, והדיעות לרבנן (2)
- דיני כיסוי (3) הדרן!
- פרק שמונח עשר- מצנץ
- דף קבז
- המח' מהו ארבע וחמש קופות, והאיבעיות (3)
- הדברים שאוכל בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב (10)

יצא לאור בס"ד בסדרת "דרך ישרה" מסכתות:

- מנחות
- חולין
- בכורות עם הקדמות ומושגים
- ערכין-תמורה
- כריתות-מעילה
- נדה
- וכן הלאה, כסדר ה'דף היומי'

- בבא קמא
- בבא מציעא
- בבא בתרא א-ב
- סנהדרין א-ב עם "יש סדר לגמרא" ותמצית כל המסכתא.
- מכות שבועות
- עבודה זרה הוריות עם מחודדין בפיד
- זבחים

- ברכות עם מחודדין בפיד.
- שבת מהדורה חדשה.
- עירובין
- סוכה
- מגילה-פורים עם מדרש, תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א
- גיטין
- קידושין - עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא

ציתן להשיג בטלפון 03-6168653 מחיר כל חוברת על השי"ס: 5 ₪.

הופיע בס"ד מסכת יבמות! ובקרוב מס' כתובות.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.
עתיים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.
קיצור חודים מנוקד ומסודר.
קיצור אלשין רות
קיצור אלשין אסתר
קיצור אלשין איכה
 בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבתה תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
איזוהי זון ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל לפרטים תגובות והערות:

yesodot100@gmail.com

~18~

המערכת

